

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדרים

דפים עז - פד, פרשת ראה תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

צדף עז- עה

- *זמן ההפרה ומ"ט. *הגז"ש בנדרים ושחוטי חוץ. *שותק ע"מ למיקט. הדרן!
- א. זמן ההפרה ומ"ט 1. לת"ק מיפר כל היום עד שתחשך ולכן אם שמע סמוך לשקיעה ולא היפר מיד שתיקתו הויא הקמה דדריש ביום שמעו ולאידך אתי למעט אותו היום בשבוע, ולר"א בר"ש מעת לעת שנאמר מיום אל יום ולאידך אתי לרבות לילה. 2. מפירין נדרים בשבת ולת"ק דמיפר רק עד שתחשך שרי אף שלא לצורך השבת, אבל למ"ד מעת לעת בעינן דווקא לצורך השבת. 3. נשאלין בשבת ליחיד מומחה לנדרים שהם צורך השבת אפילו שהיה פנאי מקודם, ושרי אף ע"י שלשה הדיוטות דמכיון שאפשר מעומד בקרובים ובליילה לא מיחזי כדינא, ולמ"ד פותחין בחרטה צריך לישב. 4. אופן ההפרה בשבת טלי ואכלי והנדר בטל מאליו וצריך שיבטל בלבו, ובחול לב"ש צריך שיוציא בשפתיו ולב"ה סגי בלבו.
- ב. ילפינן בגז"ש זה הדבר להשוות דיני נדרים שנאמר ראשי המטות עם שחוטי חוץ שנאמר בהם אהרן ובניו וכל ישראל, ומפרשינן למאי אתיא במקומו ובגז"ש 1. ראשי המטות בנדרים, ליחיד מומחה ולהכשיר שלשה הדיוטות. 2. ראשי המטות דהיקשא בשחוטי חוץ, לב"ה דיש שאלה בהקדש וב"ש דלית להו שאילה לא סברי להאי גז"ש. 3. זה הדבר דכתיב בנדרים לומר שהבעל אומר בלשון הפרה והחכם בהתרה ואם אמרו איפכא לא חל, ויליף שלש הדיוטות שנאמר וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל, וילפינן למועדות ששבת בראשית א"צ קידוש ב"ד ולנדרים שא"צ יחיד מומחה אלא סגי בהדיוטות. 4. זה הדבר בשחוטי חוץ, לחייב על שחיטה ועל מליקה.
- ג. לרבי חנינא השותק ע"מ למיקט והיינו להקניט מיפר אפילו עד עשרה ימים, והשמועות 1. בעל ששמע ושתק ומת ביום שלאחריו אינו יכול להפר, להו"א ששתק ע"מ למיקט ודחי ששתק ע"מ לקיים ולמסקנא בשתק סתם. 2. חומר בהקם מבהפר שהשתיקה מקיימת ולא מבטלת, וחומר בהפרה מהקמה שאם קיים בלבו חל משא"כ בהפרה וכן המיפר אינו יכול לקיים משא"כ בהקמה, ומוקי דהקמה בשתק סתם. 3. ואם החרש יחריש לה אישה איכא קראי יתירא ש"מ אף לשותק ע"מ למיקט דהויא הקמה, ותיובתא דר"ח. 4. נדרה עם חשיכה ושתק שוב אינו מיפר ש"מ דלא מהניא שתיקה ע"מ למיקט ותיובתא. 5. יודע אני שיש מפירין אבל איני יודע שזהו נדר לר"מ לא יפר,

ש"מ דלא אמרינן הוי ע"מ למיקט.

הדרן עלך פרק עשירי! פרק אחד עשר – ואלו נדרים

צדקה ע"ט פא

*נדר עינוי נפש והמקרים. *רחיצה. *בני ת"ח.

א. בעל מיפר נדרי עינוי נפש וזהו לת"ק שאסרה את עצמה מרחיצה וקישוט ולרבי יוסי אינם עינוי נפש ולהו"א כשיגרשה יחולו ולמסקנא מופר אף לאחרים, אלא עינוי זה כגון האומרת קונם פירות העולם עלי. המקרים ובמאי פליגי 1. אם ארחץ, להו"א שאמרה קונם פירות העולם עלי אם ארחץ ודחי לא תרחץ וא"צ להפר וכן לכו"ע הוי עינוי נפש, אלא שאמרה קונם הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ דאינה יכולה לרחוץ ובלא רחיצה תתנוול ולרבי יוסי לניוול לא חיישינן, ולמסקנא ברחיצת יום אחד ופליגי בניוול דחד יומא. 2. אם לא ארחץ, להו"א שאסרה עליה הנאת רחיצה לעולם אם לא תרחץ היום קשיא דתרחץ ותהיה מותרת, אלא שאסרה אם לא תרחץ במי משרה קשיא דלא מתוקמא בקישוט, ולמסקנא שאסרה עליה הנאת רחיצה אם לא תרחץ היום ונשבעה שלא תרחץ וכן בהנאת קישוט, ותני אלו נדרים ושבועות או דשבועות בכלל נדרים. 3. לפי ר"א בר אהבה לרבי יוסי מיפר משום דברים שבינו לבינה וקאמר לדברי חכמים דאינם עינוי נפש, ולרב הונא אינו מיפר דלא מצינו שועל שמת בעפר פיר וה"נ בשיער. 4. תשמיש המטה לרבי יוסי יפר משום דהוי דברים שבינו לבינה, ואינו באוסרת עליו הנאת תשמישה כיון דמשועבדת לו, אלא שאוסרת הנאת תשמישו עליה ומשום שאין מאכילים לאדם דבר האסור לו, ובעי לרבנן אי הוי עינוי נפש או בינו לבינה ואין להביא ראיה דלקמן יפר חלקו ומשמשתו ותהא נטולה מן היהודים משום דכולה פרקין רבי יוסי. 5. כל נדרי עינוי נפש בעל מיפר לאשתו חוץ מן הנאתי על פלוני אבל הנאת פלוני עלי מיפר, ומקשינן דהאוסרת פירות מדינה זו אינו יכול להפר ובעי למימר דלמא שאסרה עליה דווקא מה שבעלה יביא ודחי דקאמר שאם פרנסתו ממנו ה"נ יפר, אלא כולה פרקין רבי יוסי ושמואל קאמר אליבא דרבנן.

ב. השמועות ברחיצה 1. חומרא דרחיצה כיון שנאמר לענות נפש ולבסוף בא לידי עינוי, והא דביו"כ ליכא כרת ברחיצה וזה משום דלא ידיע עינוי. 2. אשכחן גבי מעיין שבני אותה העיר קודמין לעיר אחרת בחייהן ובהמתן וכביסתן אבל חיי אחרים קודמין לכביסתן, ורבי יוסי פליג ויליף שנאמר ולכל חייתם ואמרינן דאלימא ליה מגוף כולו, כיון דערבוביתא בראש מביאה לידי עוורון ובגוף מביאה לשחין אבל בבגדים מביאה לידי שעמומיתא ושגעון.

ג. אגב דינא דערבוביתא מייתי ששלחו מא"י הזהירו בערבוביתא ובחבורה ובבני עניים שמהם תצא תורה, ומפרשינן מפני מה בני ת"ח אין מצוין להיות ת"ח 1. שלא יאמרו שהתורה ירושה להם. 2. שלא יתגדרו על הצבור או מפני שמתגדרין. 3. קוראים לאנשים חמורים. 4. אין מברכים בתורה תחילה, ומפני זה אבדה הארץ וזהו על עזבם את תורתני.

צדקה פב פד

*נדרה משתי ככרות. *קונם במתנות עניים.

א. נדרה משתי ככרות ומתענה רק מאחת מהן לרבי יוחנן מיפר רק למתענה ולשמואל מתוך זה מיפר גם לשניה, והשמועות 1. אשה שנדרה בנזיר והיתה שותה יין ומטמאה למתים לוקה ואם בעלה היפר לה ולא ידעה אינה לוקה, ואי אמרינן דמיפר רק למתענה דלמא לא היפר מחרצנים וזג ותלקה ודחי

אין נזירות לחצאין וכן בקרבן, והא דאמרין באשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה ובעלה היפר לה מביאה רק חטאת העוף זהו משום דאתיא על הספק. 2. האשה שנדרה בנזיר ונטמאת ואח"כ היפר בעלה מביאה חטאת העוף ולא עולת העוף ולא אמרינן שהיפר רק למתענה ולא מטומאת מת, ודחי דאף בטומאת מת איכא צערא וכדאמר ר"מ שהמספיד יספידוהו.

ב. האומרת קונם שאינה נהנית לבריות אינו יכול להפר ויכולה להנות בלקט שכחה ופאה, ובקונם כהנים ולויים נהנים לי יטלו בעל כרחו ואם אמרה כהנים אלו יטלו אחרים. והדינים במתנות עניים 1. הבעל אינו מפר כיון שאינו בכלל בריות ומזה שעליה להנות מלקט משמע שהבעל בכלל בריות, ותירץ דקאמר שיכולה להנות בלקט, או שהטעם שאינו מיפר משום לקט או דאם נתגרשה יכולה להנות מלקט וגבי נטולה מן היהודים מוכחא מילתא שאסרה את עצמה גם ממנו. 2. איכא פלוגתא האם יכולה להנות ממעשר עני, ומייתי דלר"א א"צ לקרוא שם על מעשר עני של דמאי ולחכמים קורא שם וא"צ להפריש, ופליגי להו"א האם ספיקו טובל וממילא איכא טובת הנאה, ולמסקנא לכו"ע טובל ונחלקו האם נחשדו ע"ה על מעשר עני משום דלית ליה פסידא אלא האיסור במעשר עני המתחלק בתוך הבית דכתיב בה נתינה אבל שרי להנות במתחלק בגרנות דכתיב ביה הנחה. 3. מזה שנוטלים בע"כ משמע שטובת הנאה אינה ממון וקשיא דא"כ ה"ה באסר על כהנים אלו יכולים ליטול, ומייתי פלוגתא בגונב טבלו של חבירו אם משלם רק דמי חולין שבו אם דמי כולו, ופליגי להו"א אי טובת הנאה ממון או במתנות שלא הורמו ולמסקנא נחלקו אם קנסו לגנב או לבעה"ב, אלא טעמא דיטלו בע"כ דכיון שאסר על כל הכהנים שויא כעפרא.

פרק עז-עח רז והשלמת פרק עשירי

א. בעי בשאלה שלא לצורך שבת 1. מחזי כדינא. 2. אין השעה עוברת.
ב. לא אפשר מבעו"י 1. נדרה ע"ש עם חשיכה. 2. לא נזקק חכם מבעו"י.
ג. אשקיין 1. בלי ת"ש ושאל ר"ה את ר' אבא. 2. עם ת"ש ובעי מה דעת רב.
ד. פותחין בחרטה 1. לר"ן למ"ד אפי' מעומד. 2. לרש"י ר"ג סבר לה.
ה. הגירסא אין זה נדר לא אמר כלום 1. ל"ג לה, דכולה כשנדרה כבר. 2. יש דגרסי ומשום דבעי לשון מפורש בהפרה.

ו. לשון שתדורי 1. עתיד בלשון עבר. 2. תדורי דוקא, וכר"א דמפיר אף מה שלא חלו.
ז. מוציא בשפתיו 1. בנדרה בחול. 2. נדרה בשבת, ולמוצ"ש מיפר.
ח. המח' בחכם 1. בעינן יחיד מומחה סמוך. 2. סגי ברב מובהק.

הדנן עלך פרק עשירי – נערה המאורסה

פרק אחד עשר – ואלו נדרים

פרק פא-פב רז

א. נדרה בתנאי מידי דענוי נפש לר' יוסי 1. לר' יונה יפר. 2. לר"ן לא יפר, דלא תרחץ ולא יאסרו.
ב. דעת ר' יוסי ברחיצה לעולם 1. לר"א פליג אף לעולם דלא יפר, ולא חש לאשמועינן. 2. לר"י נחשב לדברים שבינו לבינה ויפר.
ג. הרבותא 1. רבנן כתנאי דמיפר אף שהנדר לא חל. 2. ר' יוסי, שבועה שלא ארחץ בלא תנאי.
ד. רבנן אדרבנן ל"ק 1. אין כ"כ צער בבגדים. 2. אפי' אם יש מ"מ חיי נפש קודמין.
ה. מ"ט תצא תורה מבני עניים 1. אין להם עסק אחר. 2. דעתן שפלה.

1. הלכתא 1. לר"ן כרבנן. 2. לפי הרמב"ם כר' יוסי, דר"ה כוותיה.

2. קרא לר"ג דלא יחל 1. אסמכתא. 2. יליף מדברו.

ח. הגירסא מדסיפא 1. היא מביאה ה"נ ברישא, ומחזור טפי. 2. הבעל לא מביא, ה"נ רישא אף אם היא תביא. 3. הבעל מביא וברישא היא תביא.

ט. קרבן ג' בהמות 1. בלא נטמאת, חטאת עולה ושלמים. 2. בנטמאת, כיון דבעל לא עקר אלא רק גיז.

י. מ"ט לא אמר אין נזירות לחצאין גבי טומאה 1. אשכחן בנזירות שמשון שנטמא. 2. תירץ קושטא דמלתא.

גדף פג-פר רן

א. הדין להאסר דוקא במי שבכלל לשונו בשעת הנדר והשתנה אח"כ 1. לירושלמי בתר שעת הנדר דאסור ביורדי הים. 2. לבבלי לפי שעת האיסור, משנתגרשה דאז הבעל נאסר, שאינו שעת הנדר נאסר. 3. הוי נדרי ענוי נפש.

ב. המח' בטבל מעשר עני 1. א"א שהפרי יהא חמור מהתערובת בפ"ע. 2. האוסר מפיק מדרשא.

שאלות לחזרה ושינון

א. המח' מהו נדרי ענוי נפש והמקרים

שנחלקו (5)

ב. השמועות מה בני ת"ח אינם ת"ח (4)

דף פב- פד

א. המח' בנדרה משתי ככרות ומתענה

מאחד והשמועות (2)

ב. דיני קונם במתנות עניים (3)

דף עז- עח

א. זמן ההפרה ומ"ט (4)

ב. מה ילפינן בגז"ש זה הדבר בנדרים

ושחוטי חוץ (4)

ג. שותק ע"מ למיקט והשמועות (5) הדרן?

פרק אחד עשר- ואלו נדרים

דף עט- פא

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

☛ ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~149~

המערכת